

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
na tematski razpravi o pravični obravnavi in enakosti spolov
ob robu virtualnega Vrha za demokracijo**

Washington, 28. marec 2023

Velja govorjena beseda.

Hvala za priložnost, da lahko spregovorim o pravični obravnavi in enakosti spolov. Najprej bi poudarila očitno.

Pomembne so enake možnosti žensk in deklic ter pravična obravnavna spolov kot končni rezultat na vseh področjih življenja. In to ne samo za ženske, temveč za celotno družbo. Enakost spolov ni nekaj, na kar morajo biti družbe pozorne zato, ker to potrebujejo ženske. Mi vsi jo potrebujemo. Enakost spolov je šele prvi korak. Enake možnosti žensk in deklic ne zadostujejo za odpravo različnih vzrokov njihove pogoste marginalizacije.

Prepričana sem, da je svet opazil, kako zelo se je Slovenija spremenila v manj kot letu dni in v katero smer. Leta 2022 sem bila izvoljena za prvo predsednico v zgodovini države. Istega leta je bila prvič ženska izvoljena za predsednico Državnega zbora. Prvič v zgodovini Slovenije je bila ženska imenovana za generalno državno odvetnico. Imamo tudi prvo zunanjo ministrico. Od parlamentarnih volitev aprila lani imamo največ poslank do zdaj, in sicer 40 odstotkov.

Vse to je pomembno za prihodnje generacije, ki tako vidijo, da lahko tudi ženske zasedajo najvišja mesta v državi. Še vedno pa smo daleč od uravnoteženosti spolov.

Omenila bi še svojo izkušnjo s platformo za zagovorništvo, ki sem jo ustanovila leta 2021 skupaj s še tremi ženskami. Imenuje se Ona ve. Strokovnjakinjam z različnih področij omogoča, da javno delijo svoje strokovno znanje, in tako mediji ali organizatorji javnih dogodkov lahko najdejo ustrezno usposobljene strokovnjakinje. Naša spletna platforma se je izkazala za uspešno. Na njej se je prostovoljno prijavilo več kot 400 strokovnjakinj. Zdaj se mediji in drugi ne morejo več izgovarjati, da na nekem področju ni strokovnjakinj. Namen te pobude je tudi spodbujati strokovnjakinje kot vzornice.

Poleg tega vam z veseljem sporočam, da Slovenija pripravlja strategijo nove, feministične zunanje politike s ciljem zagotoviti celovito, enakopravno in tvorno sodelovanje žensk pri odločanju o miru, varnosti in podnebnih spremembah. Seveda se v celoti zavedam, da uspehi, izzivi in načini njihovega reševanja niso lastni samo moji državi. V mednarodni skupnosti demokratično upravljanje razumejo kot sprejemanje ideje, da je treba pravice žensk spoštovati v celoti in so pravila človekovih pravic jasna – enakost in odprava diskriminacije na podlagi spola morata biti visoko na seznamu nalog sleherne države. Na žalost se v praksi pogosto kaže ravno nasprotno. Ženske so sovražnemu govoru, seksizmu, stereotipom, predsodkom in nasilju, celo pravnim oviram, še naprej izpostavljene v vse preveč državah, kjer, na primer, deklice nimajo dostopa do izobraževanja.

Skupaj se moramo boriti proti nazadovanju pri vsesplošno dogovorjenih pravicah in standardih. Še naprej se moramo boriti v imenu vseh žensk, katerih pravice so kršene in glasovi utišani, pogosto v najnasilnejši obliki in povsem nerazumno. Neomajni aktivizem civilne družbe in ženskih skupin si zasluži naše največje spoštovanje in vso podporo. Z zadovoljstvom vam poročam, da je Slovenija leta 2021, po vztrajnih prizadevanjih organizacij civilne družbe, svoje razumevanje spolnega nasilja opredelila v skladu z načelom »samo ja pomeni ja«. Ta zakonodajna sprememba je le prvi korak, ampak pomemben korak v pravo smer.

Pri obravnavanju teh in drugih izzivov pa nikoli ne smemo pozabiti na intersekcionalnost. Vse ženske se ne spoprijemajo z enakimi izzivi. Posebno pozornost moramo še zlasti nameniti položaju starejših žensk, ki so pogosto najbolj marginalizirane in zato še posebej ranljive. Ženske, ki se spopadajo z družbeno in ekonomsko neenakostjo, nizkimi dohodki in prekarnimi oblikami dela, še posebej ogrožajo različne, medpresečne in večplastne ovire. Demokratično odločanje tako ne sme biti spolno nevtrarno, hkrati pa tudi ne sme biti nevtrarno pri obravnavanju kompleksnih vzrokov marginalizacije. Ranljivost posameznika ni posledica njegovega ali njenega ravnanja. Je sistematična posledica marginalizacije. Take neenake možnosti onemogočajo pravično obravnavo spolov.

Za zaključek bom ponovno poudarila, da sta enakost in pravična obravnavo spolov potrebni ne samo zato, da so možnosti in izidi enaki tudi za ženske in dekleta, ampak ker sta koristni za naše družbe. Ne smemo pa se ustaviti pri enakosti. Naš cilj mora biti pravična obravnavo spolov, ki upošteva različne položaje žensk. Z uresničitvijo tega cilja bomo izboljšali povezanost naših družb, ki je še kako potrebna v teh negotovih časih.

Naj ponazorim razliko med pravičnostjo in enakostjo. Enakost pomeni, da vsi dobijo enak par čevljev. Pravičnost pomeni, da vsakdo dobi par čevljev, ki mu je prav.